

68/13

KRIR/MR/ 850 /2013

Warszawa, 14 .07.2013 r.

Pan

Lech Czapla

Szef Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministrze,

W odpowiedzi na pismo znak GMS-WP-173-181/M w sprawie poselskiego projektu ustawy o zniesieniu Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym oraz niektórych innych ustaw złożony przez Klub Poselski „Ruch Palikota” w imieniu Zarządu Krajowej Rady Izb Rolniczych uprzejmie informuję, że Zarząd KRIR opiniuje negatywnie przedstawiony projekt.

W opinii samorządu rolniczego jedynym celem niniejszego projektu ustawy jest likwidacja Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, która powstała ponad 20 lat temu i zapewniła rolnikom długo oczekiwane uprawnienia do opieki emerytalnej i społecznej zbliżone do innych grup zawodowych. Projekt nie proponuje żadnych zmian w zakresie ubezpieczenia społecznego rolników. Zakłada bliżej nieokreślone oszczędności związane z likwidacją Kasy nie proponując żadnych zmian w zakresie ubezpieczenia społecznego rolników.

Autorzy proponują likwidację dublujących się jednostek organizacyjnych, nie określając o jakie jednostki chodzi. Nie przeprowadzają analizy zatrudnienia po ewentualnym połączeniu obu jednostek przyjmując, że to Prezes ZUS będzie decydował o racjonalizacji zatrudnienia, nie ustalając przy tym żadnych kryteriów jej przeprowadzenia. Skoro zadania z zakresu ubezpieczenia społecznego rolników miałyby być realizowane w takim samym zakresie jak dotychczas, to wątpliwości budzi założenie oszczędności na sprzedaży lokali, wyposażenia, sprzętu oraz świadczenia usług. Każda z instytucji (ZUS, KRUS) posiada specyficzne oprogramowanie informatyczne, dostosowane do realizacji ich ustawowych zadań. Ewentualne zmiany oprogramowania oraz firm realizujących te usługi przyniosłoby bardzo duży wzrost kosztów.

Projekt ustawy zakłada trzy miesiące na połączenie obu instytucji, a przecież same wypowiedzenia zajmują 3 miesiące. Ten okres może wystarczyć na zmianę szyldu, ale nie na zmianę całej struktury. Przeprowadzanie zmiany systemu ubezpieczenia w tak ekspresowym tempie może doprowadzić jedynie do chaosu i zaniedbań, w wyniku których ucierpią rolnicy pozbawieni świadczeń emerytalnych, rentowych i zdrowotnych.

W naszym przekonaniu projekt ustawy nie przynosi pozytywnych skutków gospodarczych ani finansowych, nie wskazano w nim również, jakie pozytywne skutki społeczne ma przynieść likwidacja dobrze funkcjonującego systemu ubezpieczenia społecznego dla rolników.

Przedłożony projekt ustawy poza art. 1, 2 i 3, przewidującymi likwidację KRUS, nie wprowadza żadnych zmian do obowiązującej ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, ograniczając się do zastąpienia w projekcie ustawy słów "Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego" zwana "Kasą" na "Zakład Ubezpieczeń Społecznych" zwany "Zakładem" oraz "Prezes Kasy" na "Prezes Zakładu".

Projekt zawiera nieścisłości takie jak np. to, że rozporządzenia w zakresie dotyczącym rolników wydawane będą (jak dotychczas) przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, podczas gdy Zakład Ubezpieczeń Społecznych podlega Ministrowi Pracy i Polityki Społecznej, a zatem rozporządzenia wykonawcze wydawane powinny być przez tego ministra.

O automatycznym przepisywaniu ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (bez zapoznania się z strukturą organizacyjną i specyfiką ZUS), świadczą również takie propozycje jak: pozostawienie instytucji lekarza rzeczoznawcy (w ZUS występują lekarze orzecznicy), pozostawienie funduszu motywacyjnego w ramach funduszu administracyjnego, nie określając czy fundusz ten będzie przeznaczony dla wszystkich pracowników zakładu, czy też dla pracowników realizujących zadania z zakresu ubezpieczenia społecznego rolników. skoro jest to odpis z funduszu składowego. interpretując art. 76 ust 2 projektu ustawy, należy przyjąć, że w ZUS będą odrębnie funkcjonować fundusze: emerytalno - rentowy, administracyjny oraz prewencji i rehabilitacji, przeznaczone na realizację zadań z ubezpieczenia społecznego rolników.

Przykładem braku dogłębnej analizy proponowanych zmian jest np. art. 12 projektu ustawy, z którego wynika, że ZUS będzie ustalać zwiększenie wysokości emerytury na podstawie wcześniej wydanego przez siebie zaświadczenia.

Należy zaznaczyć, że efektywność poboru składek przez KRUS wynosi 96- 97 % (co jest wartością bardzo wysoką na tle systemów ubezpieczenia społecznego w innych krajach) i jest dużo wyższa niż w ZUS, co jest skutkiem wieloletniej współpracy z rolnikami i organizacjami rolniczymi. Należy wątpić, że po integracji lub zlikwidowaniu Kasy, wskaźnik ten pozostałby również wysoki. KRUS posiada dane swoich ubezpieczonych i zarządza nimi tak, aby zagwarantować wpłaty składek i wysoki poziom ich ściągalności, poprzez sieć swoich placówek terenowych. Klienci ZUS to w większości pracownicy, za których wiele spraw załatwia pracodawca. Obsługa rolników wymaga szczególnego podejścia i pomocy ze strony Instytucji ubezpieczenia społecznego. ZUS nie realizuje w stosunku do swoich klientów tych zadań, trudno więc oczekiwać, że po likwidacji ZUS realizowałby te zadania.

Już w 2005 r. Bank Światowy w swoim raporcie stwierdził, że likwidacja KRUS lub połączenie z ZUS nie jest korzystna, a nieprzemyślane zmiany mogą spowodować chaos i kolejne problemy. Kasa świadczy usługę kompleksową, tj. pobór składek, wypłata świadczeń, prewencja i rehabilitacja dla dużej grupy społecznej, istotnej z punktu widzenia polskiej gospodarki. Sieć oddziałów jest gęsta, a ich lokalizacja jest dostosowana do potrzeb obsługiwanych odbiorców, co odpowiada działaniom prowadzonym we wszystkich krajach UE, zmierzającym do realizacji zobowiązań wynikających z uregulowań w zakresie zdrowia i bezpieczeństwa. ZUS ma podobną, ale nie identyczną strukturę, lecz nie prowadzi działań w zakresie prewencji, rehabilitacji i ochrony zdrowia. Likwidacja lub włączenie Kasy w struktury ZUS spowoduje ich redukcję lub likwidację.

Integracja nie jest dobrym rozwiązaniem, bowiem obecnie wykonywane przez KRUS zadania nie mogą zostać zintegrowane z czymś co nie istnieje, skoro ZUS nie realizuje takich zadań jak Kasa w stosunku do obsługiwanej przez siebie populacji. Likwidacja świadczonych przez KRUS usług kłóciłaby się zatem z dobrymi praktykami zaspokajania potrzeb danej populacji w bezpiecznym dla niej środowisku i przy wykorzystaniu ograniczonych nakładów.

Po przeanalizowaniu projektu ustawy, Zarząd Krajowej Rady Izb Rolniczych jest przekonany, że likwidacja KRUS w proponowanej formie nie przyniesie żadnych znaczących oszczędności dla budżetu państwa. Przeciwnie, wygeneruje dodatkowe koszty, chociażby związane z powiązaniem systemów informatycznych funkcjonujących w obu instytucjach.

Projekt ustawy nie został poprzedzony żadną dogłębną analizą funkcjonowania KRUS, czy też analizą kosztów finansowych i społecznych obsługi ubezpieczonych. Skonstruowany został tylko dla realizacji doraźnych celów politycznych.

Reasumując, uważamy że proponowane zmiany nie przyniosą żadnych pozytywnych skutków społecznych, gospodarczych, finansowych i organizacyjnych.

Z poważaniem

PREZES
Krajowej Rady Izb Rolniczych
Wiktoria Szmulowicz